

Číslo spisu: S-PUSR-007407/2024

Číslo záznamu: Z-PUSR-056486/2024

V Bratislave, dňa: 11. 07. 2024

Pamiatkový úrad Slovenskej republiky podľa § 26 ods. 1 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov

d o r u č u j e V E R E J N O U V Y H L Á Š K O U

oznámenie o zápise národnej kultúrnej pamiatky do Ústredného zoznamu pamiatkového fondu podľa § 22 ods. 3 zákona NR SR č. 49/2002 Z. z. o ochrane pamiatkového fondu v znení neskorších predpisov.

Na základe rozhodnutia Pamiatkového úradu Slovenskej republiky č. Z-PUSR-037535/2024 zo dňa 10. 05. 2024, ktoré nadobudlo právoplatnosť dňa 14. 06. 2024, bola do registra nehnuteľných kultúrnych pamiatok Ústredného zoznamu pamiatkového fondu zapísaná nehnuteľná kultúrna pamiatka:

1. Názov pamiatky: **CINTORÍN VOJNOVÝ – 1/ cintorín vojnový**

2. Číslo v registri zápisov Ústredného zoznamu: **13020/1**

3. Adresa

Obec: **RUNINA**

Ulica: ---

Okres: **Snina**

Miestna časť: ---

Por. číslo: ---

Kraj: **Prešovský**

Súp. číslo: ---

4. Katastrálne územie: **Snina**

Parcelné číslo: **KN C 507, KN E 492/1, 535/6**

5. Správca: **Obec Runina, Runina 54, 067 65 Runina**

6. Dôvod pamiatkovej ochrany:

Vojnový cintorín v Runine je cenným dokladom bojov, odohrávajúcich sa počas prvej svetovej vojny v rámci karpatskej časti východného frontu na území sninského okresu, v období od novembra 1914 do mája 1915. Nachádza sa v extraviláne obce, na kopci nad obcou, na lokalite Nižná Čiščovatá. Vznikol pravdepodobne v roku 1917. Predstavuje významný historický nehnuteľný dokument (symbol, memento), pripomínajúci vojnové operácie z prvej svetovej vojny, vrátane ich ničivých dôsledkov (vojnové obeť). Historická hodnota tunajšieho vojnového cintorína spočíva tiež v tom, že je cenným dokladom rôznych spôsobov starostlivosti o toto pietne miesto od jeho založenia po súčasnosť. Vojnový cintorín v obci Runina predstavuje pietne miesto tam pochovaných padlých vojakov, spojené s prejavom úcty voči ich odvahe, statočnosti a hrdinskému boju za krajiny, národy, resp. myšlienky, pre ktoré obetovali svoje ľudské životy. Po architektonickej stránke cintoríny z prvej svetovej vojny predstavujú unikátne a jedinečné diela s vlastným architektonickým výrazom. Vojnový cintorín v obci Runina bol zriaďovaný s úmyslom, aby nebol obyčajným vojnovým pohrebiskom, ale

aby spĺňal umelecko-estetické a kultúrne aspekty. Do urbanistickej štruktúry (predovšetkým z hľadiska materiálu, použitého pri jeho výstavbe – drevo, kameň, betón, zeleň) vhodne zapadol a nijako ju nenarušil. Štruktúra areálu vojnového cintorína, rozmiestnenie hrobových polí, situovanie centrálneho pietneho miesta na ploche cintorína i samotný výber miesta pre jeho zriadenia v rámci urbanistickej štruktúry sídla sú odrazom premysleného architektonického a urbanistického zámeru. Vo vzťahu k obci má predmetný cintorín výnimočné a nezastupiteľné miesto, je jediným vojnovým cintorínom z prvej svetovej vojny v obci, je významnou a neodmysliteľnou súčasťou jej zástavby už vyše 100 rokov a predstavuje jednu z jej architektonických dominánt. Význam cintorína spočíva aj v tom, že na jeho ploche sa nachádza historická zeleň priamo súvisiaca s jeho výstavbou, resp. údržbou v medzivojnovom období. Od svojho založenia (výstavby) po súčasnosť spoluvytvára ráz (kultúrnej) krajiny, ktorej je súčasťou, kooptuje sa do nej, stáva a jej prirodzenou súčasťou a súčasne dokumentuje jej citlivé pretvorenie človekom. Zachovaná sadovnícka úprava (pravdepodobne pôvodná) predmetného pietneho miesta plní okrem funkčnej a estetickú funkcie i úlohu signifikanta, za pomoci ktorého je možné sa v krajine orientovať. Z typologického hľadiska ide o cintorín vojnový v lesnom teréne, situovanom v extraviláne obce, ktorý bol až sekundárne pričlenený k hospodárskemu areálu.

Vojnový cintorín je nositeľom súboru pamiatkových hodnôt: hodnoty historickej, architektonickej, krajinnej, spoločenskej.

Ing. arch. Pavol Ižvolt, PhD.
generálny riaditeľ

Za správnosť vyhotovenia: Mgr. Milada Oravcová

Príloha

Poučenie o právach a povinnostiach vlastníka kultúrnej pamiatky

Oznámenie o zápise do ÚZPF sa doručuje verejnou vyhláškou:

- na úradnej tabuli Obecného úradu Runina
- na úradnej tabuli Pamiatkového úradu SR
- na webovom sídle Pamiatkového úradu SR – www.pamiatky.sk
- na centrálnej úradnej elektronickej tabuli – www.slovensko.sk

Vyvesené dňa:

Zvesené dňa:

Pečiatka a podpis:

Oznámenie o zápise do ÚZPF sa doručuje doporučené s prílohou:

Obec Runina. Runina 54, 067 65 Runina

Na vedomie:

Krajský pamiatkový úrad Prešov

Pamiatkový úrad SR – na založenie do spisu